

Avaleht>Perekonnaasjad ja pärimine>Abielu lahutamine ja kooselu lõpetamine

Abielu lahutamine ja kooselu lõpetamine

Rootsi

1 Millistel tingimustel abielu lahutatakse?

Abielu lahutamist võib taotleda üks abikaasadest või seda võivad teha abikaasad koos. Lahutusele peab teatavalte asjaoludel eelnema kuuekuuline järelemõtlemisperiood. See on nii järgmistel juhtudel:

kui seda taotlevad mõlemad abikaasad;

kui üks abikaasadest elab alaliselt koos ühise alla 16-aastase lapsega ja sellel abikaasal on lapse hooldusõigus; või

kui üks abikaasadest soovib abielu lõpetamist.

Teatavalte erandjuhtudel on eespool nimetatud tingimustega hõlmatud abikaasadel siiski õigus lahutada abielu ilma järelemõtlemisperioodi kasutamata.

Seda saab teha juhul, kui paar on elanud lahus kaks aastat. Ühel abikaasadest on samuti õigus lahutada abielu ilma järelemõtlemisperioodi kasutamata, kui leitakse, et abikaasa tõenäoliselt sunniti abielu sõlmima, või kui abikaasa oli abielu sõlmimise ajal alla 18-aastane ja tal puudus nõuetekohane ametlik luba.

Kui abielu sõlmiti lähisugulaste vahel või kui abielu sõlmimise ajal oli üks abikaasadest juba abielus või registreeritud partnerluses ja varasem abielu või partnerlus ei olnud lõpetatud, on kummalgi abikaasadest õigus lasta abielu lahutada ilma järelemõtlemisperioodi kasutamata.

2 Millistel alustel abielu lahutatakse?

Abikaasal on alati õigus saada abielu lahutamise otsus ja ta ei pea sellise otsuse saamiseks esitama mingeid erilisi põhjuseid.

3 Millised on abielu lahutamise õiguslikud tagajärjed seoses

3.1 abikaasadevaheliste isiklike suhetega (nt perekonnanimi)

Kui üks abikaasadest võttis teise abikaasa perekonnanime, on sellel abikaasal õigus võtta tagasi see perekonnanimi, mida ta kasutas viimati enne abiellumist.

3.2 vara jagamisega abikaasade vahel

Pärast abielu lahutamist tuleb abikaasade vara nende vahel jagada. Üldpõhimõtte kohaselt jagatakse vara võrdselt. Abieluvara jagamisel ei ole mingit tähtsust sellel, mis põhjusel abielu lõppes.

3.3 abikaasade alaealiste lastega

Pärast lahutust on abikaasadel jätkuvalt automaatselt paari laste ühine hooldusõigus. Kohus võib siiski võtta hooldusõiguse ühelt lapsevanemalt ära, tehes seda:

omal algatusel, kui kohus leiab, et ühine hooldusõigus on ilmselgelt vastuolus lapse huvidega, või

ühe abikaasa taotluse alusel, kui kohus leiab, et lapse huvides on, kui ühel abikaasadest on ainuhooldusõigus.

Juhul kui mõlemad abikaasad taotlevad ühise hooldusõiguse lõpetamist, on kohus kohustatud taotluse rahuldama.

Mõlemad vanemad vastutavad oma lapse ülalpidamise eest. See vanem, kes ei ela lapsega koos, täidab ülalpidamiskohustust selliselt, et maksab teisele vanemale lapse eest elatist.

3.4 abikaasa ülalpidamise kohustusega?

Pärast abielu lahutamist vastutab kumbki abikaasa enda ülalpidamise eest ise. Erandeid kohaldatakse üksnes teatavates eriolukordades, näiteks juhul, kui ühel abikaasadest on raskusi enda ülalpidamisega pärast kauaaegse abielu lõppemist või kui esinevad muud konkreetsed põhjused.

4 Mida tähendab õigusmõiste „lahuselu“ igapäevaelus?

Rootsi õigus ei sisalda lahuselu reguleerivaid sätteid.

5 Millised on lahuselu eeltingimused?

Rootsi õigus ei sisalda lahuselu reguleerivaid sätteid.

6 Millised on lahuselu õiguslikud tagajärjed?

Rootsi õigus ei sisalda lahuselu reguleerivaid sätteid.

7 Mida tähendab mõiste „abielu kehtetuks tunnistamine“ igapäevaelus?

Rootsi õigus ei sisalda abielu kehtetuks tunnistamist reguleerivaid sätteid. Abielu võib lõpetada kas juhul, kui üks abikaasadest sureb, või kui kohus teeb otsuse abielu lahutamise kohta.

8 Millised on abielu kehtetuks tunnistamise eeltingimused?

Rootsi õigus ei sisalda abielu kehtetuks tunnistamist reguleerivaid sätteid.

9 Millised on abielu kehtetuks tunnistamise õiguslikud tagajärjed?

Rootsi õigus ei sisalda abielu kehtetuks tunnistamist reguleerivaid sätteid.

10 Kas abielulahutusega seotud küsimusi on võimalik lahendada kohtuväliselt?

Abielu saab lahutuse teel lõpetada ainult kohtu otsusega. Siiski on olemas alternatiivsed võimalused, kuidas lahendada erinevaid abielu lahutamise seoses tekkida võivaid küsimusi.

Abikaasad võivad kasutada perelepitust (*familjerådgivning*), mille eesmärk on lahendada kooseluga seotud konflikte. Sel moel saavad abikaasad otsida abi probleemide ja konfliktide lahendamisel, et nende abielu võiks jätkuda. Kui abikaasad elavad juba *de facto* lahus, võib perelepitust aidata konflikti leevendada ja võimaldada täiskasvanutel teha koostööd oma vanemarrolli täitmisel. Perelepitust pakuvad avaliku sektori asutused (kohalikud omavalitsused), kirikud ja teised isikud. Kohalikud omavalitsused vastutavad selle tagamise eest, et perelepitust saavad kõik, kes seda taotlevad.

Abikaasadel on samuti õigus n-ö koostöödiskussioonidele (*samarbetssamtal*). Nende raames ei käsitleta täiskasvanute omavahelisi suhteid, vaid laste olukorda. Nende eesmärk on eeskätt saavutada kokkulepe laste hooldusõiguse, elukoha ja külastusõigusega seotud küsimustes. Koostöödiskussioonid toimuvad eksperdi juhendamisel. Kohalikud omavalitsused vastutavad selle tagamise eest, et koostöödiskussioone saaksid kasutada kõik, kes seda taotlevad.

Juhul kui abikaasad soovivad teha muudatusi laste hooldusõiguse, elukoha või külastusõigusega seotud korraldustes, saab seda teha asjaomases küsimuses kokkuleppe sõlmimisega. Sellise kokkuleppe peab heaks kiitma kohaliku omavalitsuse sotsiaalhoolekande komitee.

11 Kuhu tuleb esitada abielu lahutamise, lahusele või abielu kehtetuks tunnistamise avaldus? Millised on avalduse vorminõuded ja millised dokumendid tuleb lisada?

Rootsi õigus ei sisalda lahusele või abielu kehtetuks tunnistamist reguleerivaid sätteid.

Kui Rootsi kohtule soovitakse esitada abielu lahutamise avaldus, on esimene tingimus see, et Rootsi kohtul peab olema pädevus asja arutada. Lisaks Brüsseli II määruse sätetele on Rootsi kohtule pädevust käsitlevate autonoomsete reeglite alusel hõlmatud ka järgmised juhud:

kui mõlemad abikaasad on Rootsi kodanikud;

kui hageja on Rootsi kodanik ja tema alaline elukoht on Rootsis või ta on varasemalt elanud Rootsis pärast 18-aastaseks saamist;

kui hageja ei ole Rootsi kodanik, kuid on elanud Rootsis vähemalt aasta; või

kui kostja alaline elukoht on Rootsis.

Kui tõendatakse, et Rootsi kohtul on pädevus lahutusmenetlust toimetada, arutab asja see Rootsi esimese astme kohus (*tingsrätt*), kelle tööpiirkonnas asub ühe abikaasa elukoht. Kui kumbki abikaasast ei ela Rootsis, arutab asja Stockholmi esimese astme kohus (*Stockholms tingsrätt*).

Lahutusasja esimese astme kohtule esitamiseks on kaks võimalust. Kui abielu soovivad lahutada mõlemad abikaasad, võivad nad esitada ühise avalduse. Kuid kui abielu soovib lahutada ainult üks abikaasast, peab hagiavalduse esitama esimese astme kohtule lahutust sooviv abikaasa. Mõlemal juhul tuleb avaldusele lisada mõlema abikaasa sünitunnistuse koopia. Neid on võimalik taotleda Rootsi maksuametist (*Skatteverket*).

12 Kas menetluskulude katteks on võimalik saada menetlusabi?

Abielulahutuse ja sellega seotud küsimuste puhul võidakse menetlusabi anda üksnes *erandlikel asjaoludel*.

13 Kas abielulahutuse, lahusele või abielu kehtetuks tunnistamise otsuse saab edasi kaevata?

Rootsi õigus ei sisalda lahusele või abielu kehtetuks tunnistamist reguleerivaid sätteid.

Jah, abielu lahutamist käsitleva otsuse saab edasi kaevata.

14 Milline on abielulahutuse, lahusele või abielu kehtetuks tunnistamise õigusliku tunnustuse taotlemise kord selles liikmesriigis, kui otsuse on teinud mõne teise liikmesriigi kohus?

Vastavalt

nõukogu määrusele (EÜ) nr 2201/2003, mis käsitleb kohtualluvust ning kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist kohtuasjades, mis on seotud abieluasjade ja vanemliku vastutusega, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1347/2000 (Brüsseli II määrus)

, tunnustatakse ühes liikmesriigis tehtud kohtuotsust teistes liikmesriikides ühegi erimenetluse järgimist nõudmata. Teatavate asjaolude korral on siiski võimalik otsuse tunnustamisest keelduda.

Brüsseli II määruses on seega sätestatud põhireegel, mille kohaselt tuleb mis tahes teises liikmesriigis tehtud otsust, mis käsitleb abielu lahutamist, lahusele või abielu kehtetuks tunnistamist, automaatselt käsitleda kui Rootsis tehtud otsusega samaväärset ja samasugust õigusjõudu omavat otsust. Kuigi määrus tugineb automaatse tunnustamise põhimõttele, on huvitatud isikul siiski võimalik taotleda deklaratsiooni välisriigis tehtud kohtuotsuse Rootsis tunnustamise või mittetunnustamise kohta. Selleks esitatakse avaldus Svea apellatsioonikohtule (*Svea hovrätt*), kes teeb selles etapis avalduse kohta otsuse vastaspoolega konsulteerimata.

15 Millisesse kohtusse peaksin pöörduma, kui soovin vaidlustada abielulahutuse, lahusele või abielu kehtetuks tunnistamise otsuse tunnustamist, kui otsuse on teinud mõne teise liikmesriigi kohus? Milline on menetluse kord eespool nimetatud juhtudel?

Selleks et kasutada Brüsseli II määruses sätestatud võimalust taotleda deklaratsiooni välisriigis tehtud kohtuotsuse Rootsis tunnustamise kohta, tuleb esitada avaldus Svea apellatsioonikohtule (*Svea hovrätt*) (vt küsimusele nr 14 antud vastus). Kui Svea apellatsioonikohus on sellise menetluse raames deklareerinud, et asjaomast otsust tuleb Rootsis tunnustada, on vastaspoolel võimalik taotleda selle otsuse läbivaatamist. Sellist läbivaatamist käsitlev taotlus esitatakse Svea apellatsioonikohtule, kes ülejäänud menetluse jooksul kuulab ära mõlemad pooled. Seejärel saab Svea apellatsioonikohtu tehtud, läbivaatamise taotlust käsitleva otsuse peale esitada apellatsiooni kõrgeimale kohtule (*Högsta domstolen*).

16 Millise riigi õigust lahutusmenetluses kohaldatakse, kui abikaasad ei ela selles liikmesriigis või on eri riikide kodanikud?

Rootsi kohtus menetletavat lahutusasja tuleb alati uurida Rootsi õiguse alusel (*lex fori* põhimõte).

Teatavatel juhtudel tuleb siiski arvesse võtta ka välisriikide õigusnorme. See kehtib eelkõige järgmistel juhtudel.

Kui mõlemad abikaasad on välisriigi kodanikud ja kumbki ei ole elanud Rootsis vähemalt aasta, ei saa teha abielulahutust võimaldavalt vastu ühe abikaasa tahtmist, kui selleks puuduvad alused selle riigi õiguse kohaselt, mille kodanik on üks abikaasast või mille kodanikud on mõlemad abikaasad.

Kui mõlemad abikaasad on välisriigi kodanikud ja üks abikaasast väidab, et abielu lõpetamiseks puudub alus selle riigi õiguse kohaselt, mille kodanik ta on, ei saa teha abielu lahutamist võimaldavalt otsust, kui abikaasa või abikaasade ühiste laste huvidest lähtuvalt puuduvad selleks konkreetsed põhjused.

Kui mõlemad abikaasad on välisriigi kodanikud ja üks abikaasast väidab, et abielu lõpetamiseks puudub alus selle riigi õiguse kohaselt, mille kodanik ta on, ei saa teha abielu lahutamist võimaldavalt otsust, kui abikaasa või abikaasade ühiste laste huvidest lähtuvalt puuduvad selleks konkreetsed põhjused.

See veebileht on osa portaalist „Teie Euroopa“.

Sooviksime teilt tagasisidet selle kohta, kui kasulikuks peate sellel esitatud teavet.

This webpage is part of an EU quality network

Viimati uuendatud: 01/06/2021

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.